

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A
15/27
faa r u
1866.

Ese in fie-care luna de trei ori adeca in 5. 15.
si 25. dupa c. v. contienendu doue côle.

Pretulu pentru Austria

pe Jan.—Jun. 4 fl. —
pe Opt.—Jun. 6 fl. — cr.

Pentru Romania

pe Jan.—Jun. unu galbenu.

Nr.
5.

Cancelari'a redactiunei

Strat'a lui Leopoldu Nr. 18.

unde sunt a se adresa manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonyme nu se publica.

II
curso
anualu.

Carausiu.

Tierence.

Lettica.

Pastoriu.

Porturi din Sicilia. (Vedi pag. 55.)

CE ESTI TRISTA, AMARITA?...

Ce esti trista, amarita,
Angeru dulce, idealu ?
Ce te 'ntrista-asia iubita,
Ce te 'ntrista spune-mi dar ?!

Oh nu plange câ-ci mi-frange
Animiór'a plansulu teu ;
Si se frange, candu a plange
Te diarescu angerulu meu !

Te-amaresce, câ-ti lipsesce
Fericire, séu amoru ?
Te-amagiesce si sternesce
Doru doiosu in sinisioru ?!

Vrei fecióra animióra ?
Séu amoru-mi sê-ti inchinu ?
Ce te-adóra porumbióra
Ca pe fiulu celu divinu !?

Oh graesce, câ-amaresce
Alu meu sinu, tacerea ta,
Te iubesce si doresce
Plansulu teu de-ar incetá.

O privire de iubire
Si te stringu la sinisioru,
Din perire 'nfericire
Eu in raiu cu tine sboru !

Paulu Draga.

Geniulu lui Stefanu celu Mare.

— Novela istorica, — premiata cu siese galbeni. —

(Urmare.)

Langa elu fruntea taberei, florea tierii : cumnatulu seu Siendre celu fidelu, Negrea celu bravu, ce a portatu triumfe multe sub stindardulu lui Stefanu, — si de eroismulu lui se vorbesce prin castre cu admirare, Isaia Vorniculu, si alti multi boeri.

Unii cu Siendre erau de parerea, sê astepte de Radu cu turcii in tíera ; dar Negrea si-tienea rusíne sê calce pitioru de turcu in Moldova cand sta moldovanulu cu sabi'a scósa gata de bataia.

— Radu nu se clatesce din tíera. Radu e malitosu si plinu de intrige — continuà hatmanulu Siendre cu grigea de betranu.

— Cand se va rumpe sabi'a lui Negrea in pumnii lui Isa pasi'a, si grumadii lui Negrea in unghiile lui Radu, sê se téma Moldova de ei ; dar pana atunci nu va sê calce turculu in tíera, — díse Negrea cu fala cavaleresca.

Negrea boeriulu erá unu barbatu naltu, atleticu, ochii erau veneti, perulu alburíu, vócea i erá slaba si cam nadusita, dar din totu cuventulu lui se putea observá virtute, curagiu, eroismu. Si acestea insusiri tote unindu-se in Negrea, elu erá o statura plastica, unu cavaleru si romanu ce insufla respeptu si in contrariu. Si Negrea avea merite multe si splendide ; erá drépt'a si amiculu lui Stefanu, Voda lu-iubiá si adese-i ascultá svatulu.

— Demanétia pornimu in tíer'a romanésca — díse Stefanu, — si stringandu mana cu boerii se despartíra.

Noptea erá négra, numai cand si cand aparea lun'a dintre nori. Stefanu esí naintea cortulu si privea preste tabera departe 'n nópte. Naluc'a amblá calare prin tabera in vestminte dalbe. Se pareá o fantasma magica, se pareá o visiune misteriósa, ce o vede omulu cu ochii, si totusi nu crede câ e adeveru. Se apropiá pana catra cortulu lui Stefanu, si éra se departá. Curgea repede si éra mai linu, se audiau departe tropotele caluluí. Adese stá in locu si privea meditatóre preste resboinicii dormitori. Bravii lui Stefanu, dormiau si visau visuri magice, de amante, de resboie, de 'nvingeri. Stefanu infa-siurá pe sine unu vestmintu negru, se aruncá calariu si trecu prin castre. Naluc'a trecea in fuga ca pe aripi naintea lui.

Departe de tabera naluc'a statú in locu pe o culmitia verde.

Peste câte-va minute la Vasluiu pe o vale romantica, doua umbre se vedu trecandu calare. Un'a négra ca nóptea, cealalta alba ca diu'a...

— De multu te asteptu Genie — incepú Stefanu. Mane plecámu spre Radu Batali'a va fi amara!

— Lasa luptele Voda, mortea ti e decisa. Conjuratii stau gata a-ti stinge faclí'a vietii in totu minutulu, si a primí pe Radu in tíera cu pompa boerésca.

Conjuratii sunt boerii sei, si acésta impregiurare e cea mai periculósa. Ei sciú tóte miscárilé, planurile si cugetele, si dupa acestea se orientédia. In noptea acésta se va talní Radulu cu vetavulu conjuratiloru, si se voru consultá de intrarea in Moldova si de ascunderea intrigei, cu care te voru omorí. — Lasa luptele Voda, si persecuédia conjuratii — díse geniulu cu o dorere melancolica, si-i inundara lacramile ochii.

Stefanu se perdú intr' o cugetare grea.

Nóptea erá négra. Si 'ntr' acestea pe lunca departisioru, éca se ivesce pe unu minutu o schinteire de focu, ce intraltu minutu iute se

stinse. — Acésta se pareá a fi scaparatura in cremine.

— Hah! . . . Suntemu prinsu Voda! tiepá geniulu cu o frica neasteptata. Conjuratii sunt in urm'a nóstra, si in giurulu nostru pretutindenea. Suntemu prinsu. Ah Voda!

Stefanu si-puse man'a pe manunchiulu sabiei.

— Sabi'a mea te va aperá Genie, pana voiu traí — díse Vod'a cu presentí'a sufletului intregu.

— Ah langa tine ar fi dulce morteá, — dar de mine nu se va atinge mana omenésca. De mine se temu conjuratii ca si eu de ei. Dar te voru strapunge pre tine, eu voiu remané in viétia. Tu vei merge departe, departe . . . eu voiu remané aici pre pamentu. Si voiu remané cu dorulu teu, ah cu dorulu teu Stefane! díse Geniulu, si plecandu-si capulu in mani, ca cum ar voi sê-si ascunda dorerea, prinse a plange amaru.

Intru acésta scaparatur'a se mai vediu odata, si acésta o urmá o alta scaparatura indata, de pe culmitia unui délu stufosu de drépt'a. Geniulu si redicá capulu in susu.

— Ah! asta pricepu Stefane! díse. — Acum se intalnesce Radu cu vetavulu conjuratiloru. Pe culmiti'a acestui délu trebue sê fie unu chioscu. Acolo e Radu cu câti-va mai bravi ai ostei sale. Eu sciu câ Radu cu vetavulu la unu chioscu se voru talní, — si ce vediuramu fu semnu de intalnire.

— Eu mergu la dinsii Genie, — ah mergu sê-i vedu, sê-i audu si sê-i taiu cu sabi'a — díse Stefanu crascandu in dinti de furia.

Geniulu lu-prinse de mana.

— Numai unu pasiu pana la morte Voda, — díse si statú in locu. Radu e inosítu de multi, si toti sunt tari, si toti sunt fetiori de nópte!

Stefanu si porni calulu in pasi, si se perdú intr' o cugetare grea, obositóre. Multu tempu nu schimbara unu cuventu. Erá pe la mediulu noptii. — Lun'a esiá de pe-o culmitia si poleiá valea cu o lumina fantastica. Geniulu celu albu privea catra Stefanu cu o privire blanda, amorósa, plina de unu doru morbosu, ér Stefanu meditá greu, mergandu incetu cu caii pe lunca.

— Si pentru ce te espuni periceloru Genie, ca sê scapi viétia mea? intrebá odata Stefanu, ca cum si ar continuá meditarea — pentru ce te 'nbucuri cand me intalnesci, te dóre cand me departu; si nu ti place a remané fara de mine pe pamentulu acestu plinu de dorere?!

Naluc'a cea alba naltia spre Stefanu o privire blanda, misteriósa, plina de farmecu, — si tacú.

Stefanu se apropiá de dinsa, si-oprí calulu si o prinse de mana. Figur'a priviá catra dinsulu blandu. Apoi Stefanu i duse man'a la gura si o sarutá cu dulce, figur'a cea alba lasá tóte; si inchiná capulu si se pareá dormitóre.

Si s'a rogatu Voda celu crancenu la o figura necunoscuta cu o pasiune melancolica, cu o rogatiune plina de doru :

— Spune-mi cine esti Genie, — pentru ce vini la mine, pentru ce me iubesci; — oh spune-mi fiintia blanda, plina de farmecu!?

Figur'a cea alba si-redicá manile si l' imbratisiá, apoi se plecá ca unu crinu pesinulu lui Stefanu si prinse a plange.

— Te iubescu Stefane; dorulu me pórtala tine si dorulu me duce 'n pericle si amoru, si acestea me voru duce in mormentu. Nu me 'ntrebá mai multu, alte nu ti potu spune!

— Inca o rogare Genie, cand te voiu cunoște cine esti.

— In veci . . . in veci . . . in veci! — díse geniulu, si clati cu calulu mai nainte.

Si mersera câte-va minute, fara a conturbá tacerea óre-care, pana ajunsera pe o costitia tufósa. Si de aci mai mérsera incetu, si éra ajungu intru o poenitia mandra. Cand intrara Stefanu cu geniulu in poén'a acesta, pe désupra poenei din tufe chiar atunci éca se ivesce unu cavaleru atleticu ca o statua frumósa, si pasiá cu maestate pe poéna in josu. Tali'a nalta, proportiunata, privire aspra ca de vulturu, mersu maiestosu ca la unu rege superbu, membre nervóse, dar nu dure, barba si péru negru ca nópteá . . . tóte erau nesce insusiri de ornamentu unui barbatu, tóte erau pline de farmecu. Cand ajunsá la midiloculu poianei, trasá sabi'a din téca si se apropiá catra Stefanu cu barbatia. — Geniulu prinse de mana pre Stefanu cu sfiire.

— Ah Stefane, vetavulu!

Voda Moldovei strinsa calulu in frane si in pinteni, scóse sabi'a si se aruncá pe dinsulu racnindu ca o féra selbateca. Vetavulu lu primí cu bravura de lotru. — Si acum se incepe lupt'a intre doi, — nu intre doi barbati, — intre doi tigri ferosi, doiosi de isbanda, setosi de sange. Sabiile li luciau la luna. . . Unulu dá cu furia, altulu se apará cu usiuratate; — unulu atletu ca altulu; unulu bravu si duelantu ca altulu; unulu plinu de poft'a resbunarei ca altulu; — si ambi romani! Cand si cand luciá lun'a pe fetieleloru. Stefanu erá palidu ca unu mortu, vetavulu erá negru fara colóre.

— Nu-ti stirbá sabi'a inzadaru lotrule, — adi trebuesé mori! strigá Stefanu suflandu greu.

— Nu-ti perde tempulu inzadaru Voda, cá te astépta taber'a in pitioru de mersu. — Eu nu voiu cadé cá-su mai bravu ca tine, tu nu vei cadé cá inca nu ti-a venit tempulu! — respunse vetavulu cu unu tonu ragusítu.

— Adi trebue sê mori-strigá Stefanu, — si se aruncá cu sabi'a redicata pe vetavulu conjuratoriloru. Sabi'a vetavului se rupse in dóue; si elu se aruncá repede cu calulu dinaintea lui Stefanu.

— Precum vedi, sabi'a mi-e rupta Stefane — díse vetavulu. Si Stefanu, fatia cu unu conjuratu, ce si-a propusu sê l' omóre fu calaleru.

— De ce nu porti sabia mai tare daca esti lotru de nópte, — díse si lasandu-si sabi'a in téca se cobóri de pre calu josu, si trase si pre vetavulu la sine de pre calu. — Se 'ncepú lupt'a de bratie. Lupta 'nfiorátore. — Ambii erau tari, ambi erau smei, si ambi furiosi. Vetavulu scapá odata din manile lui Stefanu si cu o repediune de tigru se aruncá la figur'a cea alba, la geniulu lui Stefanu sê-i rupa larv'a de pre obradiu. — Geniulu cu o mana strinse frêulu aspru, ér' cu cealalta statú redicatu cu unu pumnariu sclipitosu. — Stefanu lu smaci 'nde-reptu pana a nu spintecá larv'a, si éra se 'ncepú lupt'a de bratie. — La tóta scaparea vetavulu se vedea a voi sê spintece larv'a geniului, dar Stefanu cunoscandu-i scopulu, o aperá mai tare ca pre sine. — Lupt'a curgea ferbinte.

— Hah! tienemi-lu Domnule! — Se audi unu urlatu din padure; — unu urlatu de barbatu furibundu. Padurile resuná dupa elu delungulu. — Unu minutu . . . si vetavulu conjuratoriloru fu calariu si disparú in tufe ca unu gandu usioru, — Si de alta partese ivi unu altu barbatu din tufe; cu arm'a pe umeru, cu fruntea asudata, si cu sierpariulu greu de pistóle. — Si urlá ca leulu ce si scapa prad'a.

Acestu-a e Toma padurariulu! Toma padurariulu e barbatu grodiavu. Nu e ca celu ce l' am vediutu in codri Racovei sub capela; nu e garbovu, nu e slabu, — cá-ci Toma padurariulu e omu cumplitu, tare si sanetosu ca pétr'a.

— Ah! de ce l'ai lasatu Domnule? se plangea Toma batendu-si armele de pamentu ca unu nebunu. — Elu m'a judecatu la mórte, si ah, nu potu pune man'a pe elu. — Dar me voiu duce la Stefanu, la Voda Moldovei — si va sepá Stefanu vezurii de sub pamentu . . . apoi tacú inghitiandu-si vorb'a ca cum nu trebue sê spuna.

— Vorbesce Toma, fara frica, eu sum Stefanu Voda Moldovei — lu imbarbatá Stefanu. — Éca de mai vediutu candva cunosce-me. — Si cu acésta se 'ntórse catra luna. — Toma milu cautá de-amaruntulu cu o naucia astuta, — apoi si-luá paleri'a din capu.

— Tiena-te Domnedieu mari'a ta Voda; te-am vediutu cand am venatu ursi pre munte, scii cand m'am prinsu in remasi sê ducu trei ursi in spate pana la comanda*) . . . : cunoscu-te eu bine Voda. — Asia dio maria ta, acela e unu lotru, si are ponoru sub pamentu ca vezurii si omóra ómeni, si nu scie nimene de ei, numai eu si inca óre-cine . . . nu mi-e iertatu sê sciu cine; ba nici nu o asiu cunósce, abia am vediutu-o intr' o séra tardia. Erá o féta frumósa, — frumoasa si tinerica ca Marica mea. Dieu Voda, a fostu féta de boeriu. Mi-a datu o punga de galbeni, si mi-a spusu sê grigescu in codru diu'a si noptea, cá voiu afiá óreunde nesce lotri. apoi éra mi-a dá bani. — Si nu a mintítu. — A fostu féta de boeriu, éra mi-a adusu o punga de galbeni. Odata am dusu-o si i-am aretatu ponorulu lotrilor. Apoi nu o am vediutu multu tempu; dar éca odata se ivesce la ferést'a mea intr' o séra. — Eu am esitu afara, si mi-a spusu cá pre sér'a venitóre vomu merge in ponorulu lotrului, apoi s'a dusu. Eu am asteptatu-o in sér'a urmatóre, dar ea n'a venitú pana la média-nópte, si eu am pornítu singuru sê pandeseu. — Si ce am patítu? . . . O dómne Voda! M'a aflatu lotri si m'au bagatu pe sub pamentu cine scie unde, si m'au aruncatu intr' o temnitia, dóra acolo a fostu iadulu. Acolo mai erau doi fetiori tineri. Diceau cá sunt prinsu din uliti'a satului, si cá fusera legati la gure intr' o nópte si dusi acolo. — Ne-au dusu Voda pe toti trei in altu locu. Acolo erau doispredece lotri. — Acestia ne-au judecatu la mórte. Acestu lotru a fostu care a dísu: „morte!“ — Doi calái stá la spatele nóstre. — Dupa cuventulu lotrului acestuia, caláii ne luara 'ndata si ne butusíra in alta casa. — Astupâ-ti urechile Voda! Caláii au pusu latiulu in grumadi la cei doi fetiori, cá-ci lotri cu latiulu omóra ómenii ca sê nu se auda; dar eu sum omu tare, m'am batutu cu ómenii ca smei, cu ursii la venatu, si am redicatu petri de móra, — si nu m'am lasatu sê me sugrum. Cand am vediutu cá moru fetiorii, eu mi-am scosu cutítulu, din téca, si i-am strapunsu pe amendo; — apoi am fugítu, am totu fugítu si

*) Lucratorii cari facu drumuri, si venatorii cand ambla a vená, nepotandu-se trage pe nópte la sate, si facu o casulia, in care siedu de gustare, si nópte de odihna, — acésta casulia se numesce comanda.

am totu mersu. Nu me 'ntrebá unde, cá ci io nu ti-oiu sei spune; dar odata éca esiiu in codru, si eu cunoscu codrulu pe totu loculu, cá-ci eu sum venatoriu, mai ambli dupa féra.

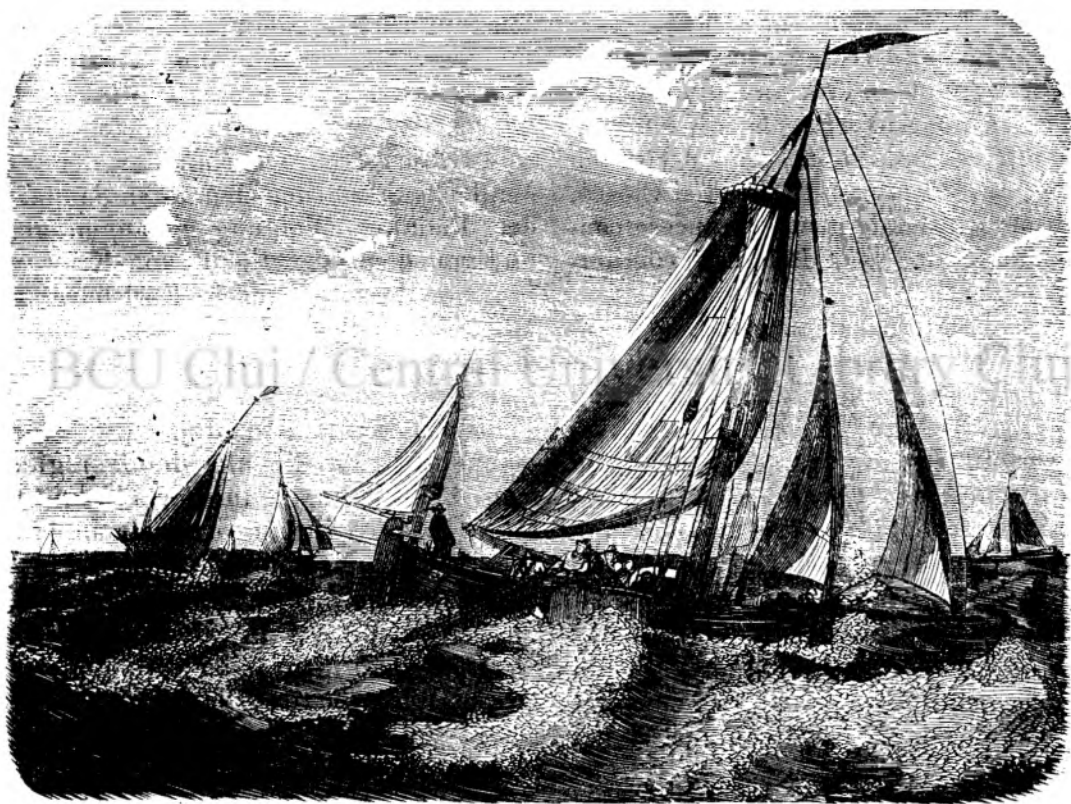
Toma tusí un'a, si se gatí de nou la po-vestire; dar Stefanu lu intrerumpse.

— Uresci tare pre vetavulu acesta?

— O dómne, Voda! De-atunci l'am mai aflatu in codru aprópe de cas'a mea de multe ori. Nu scie nimenea ce cauta, póte vré sê me omóre. Marica dice cá nu a intratu in casa nici odata. Dar eu l'am fugaritu odata pana in codru afundu. Acolo a statu in locu si eu l'am

Stefanu se aruncà pe calu si trecù cu geniulu pe drumu indereptu; ér' Toma remase in poiana singuru. Cand ajunsera pe vale la drumu, geniulu prinse pre Stefanu de mana.

— Nopte buna Voda — dise cu o voce trista. — Póte acésta ni fu intalnirea cea din urma in viétia. Dar tiene minte : ispravescé batái'a cu muntenii, si lui Radulu i pardonédia. Persecuédia conjuratii in pripa cu ajutoriulu Tomii; dupa aceea de vei poté, prinde famili'a Radului si o du in Moldova sub protecti'a ta. — Atunci de se va poté, si de vei traí — póte me voiu mai iví odata, ér pana atunci voiu

Prinderea aringelor. (Vedi pag. 55.)

prinsu, si am voitu sê-lu ieu in spate, sê-lu aducu acasa, si sê-lu omoru si sê-lu dau la canii mei, ca asia-i trebue; dar elu a avutu sabia si eu nu aveam arma — si a scapatu. — Dieu, sê-lu mai prindu odata . . . sê fi audítu Voda cum me judecá la mórte! . . .

Toma avea elocuintia buna, dar Stefanu éra lu oprí.

— Toma! va vení tempulu cand voiu avé folosu de tine, atunci fii omu. Nopte buna!

— Totu lu voiu mancá 'n dinti, pumai sê-lu vedu cu ochii, dise Toma cu palari'a in mana.

plange suvenirea ta. — De vei fi in viétia, sê scii cá dorulu meu in totu loculu te va urmari plangatoriu; de vei cadé in lupte, nu padí Stefanu, eu te voiu ajunge inca pe drumu, sê intrámu de odata la alta viétia mai dulce -- in ceriu! . . .

Geniulu dupa acestea se pe:dù intru unu minutu.

(Va urmá.)

Vasilii Ranta Buticescu.

HORIA și CLOSCA.

(Finea.)

Partea 1 și 2 a acestei scrieri e tradusa de noi, éra partea 3, cea mai grea, binevoî a o traduce onorab. domnu Eugeniu Predescu, membru alu inaltei curti de Casatiune și de Justitia.

2) Umständlicher Bericht von den in Siebenbürgen entstandenen Unruhen, von G. M. Wien, 1784. 8 foie in 8°. Aveamu și noi acésta carticica, ne mai tramise unu esemplariu spre întrebuintiare pré onorabilele d. A. Hurmuzachi din Bucovina. Esemplariulu domnului Hurmuzachi cu atâtu e mai pretiosu, câ afara de copi'a insemneloru lui Horia, are și portretulu unui romanu inarmatu, apoi unu tabelu care aréta cum au prinsu pre Horia și pre Closca, și unu altu tabelu, cum stau ei, améndoii, inchisi la Alba-Julia. In fine, in esemplariulu domnului Hurmuzachi se afla doue foie scrise cu mân'a : descrierea chipului lui Horia și Closca.

3) Corespundintie de gazete franceze contimpurane, culesse de Nicu Balcescu, comunicate de d. Odobescu.

4) Acta et Relationes de funestissimo Transilvanico, quem praedo Hora, alias Nicula Ursz. Dux rebellium Valachorum cum Kloszka Ivon Csuri excitavit. MDCCLXXXIV. Figuris illustrata. Manuscriptu contimpuranu, de 67 foi in 8°, comunicatu totu de onorabilele d. A. Hurmuzachi. Cu tota probabilitatea, asta colectiune de documinte, é de celebrulu istoricu Jos. Benkó. Intre altele cuprinde și faimos'a relatiune comitatului Hunedórei câtra comisariulu Iancowics: Species facti de Lanienis per Gentem Valachorum in Inclito Comitatu Hungariensi cum Zarrand unito ano 1784 sub decursu mensis novembris patris.

5) Cartea intitulata : Denkwürdigkeiten aus dem Leben des Freiherrn Samuel v. Brukenthal Gubernators von Siebenbürg. Aus archivarischen Quellen gesammelt von Joh. Georg Schaser, Pfarer zu Thalheim Hermannstadt 1848, are unu capitolu întregu despre rescól'a lui Horia, intitulatu : VII. Des Gubernators Berichte über den Aufruhr walachischer Unterthanen unter Hora und Kloska und die dem Br. Brukenthal erteilten kais. Befehle, pag. 60—99.

6) In pretiosulu volumu de documinte ms. care mai anulu trecutulu bine-voî a ni-lu face daru escelinti'a sa parintele Mitropolitu Ales. conte Sterca-Siulutiu, se afla și câte-va documinte relative la acésta rescóla.

7) Fól'a pentru minte anima și literatura, Nro 31, 32, 33, 34 și 45 din anulu 1842, și Nro

1 și 2 din 1863, inca continu câte-va documinte despre rescól'a de la 1784 ; intre altele, sentinti'a data asupra Horia și Closca.

8) A Hóra-támadás története. Irta id. Gróf Teleki Domokos. Pest, 1865. are unu meritu necontestabile câ ne aréta o multime de documinte relative la acésta rescóla, aflatórie in bibliotec'a museului din Clusiu, precum și in alte colectiuni și bibliotece private.

9) Interesantea critica a domnului Franciscu Szilágyi asupra scrierii contelui Teleky, in traducere in diariulu Concordia Nro 8, 9 și 10 din anulu 1865.

10) Afara de silhuetele și desemele din carticic'a Horia und Klotska, și afare de tablelele din cartea comunicata de d. Hurmuzachi, mai posedemu noi insine urmatóriele : a) silhuet'a lui Horia și Closca, editiune originale in 4°, pre care se citescu urmatóriele : Nicola Hora und Glosca Ivan, Oberhäupter der rebelischen Wallachen, wurden den 3-ten Januar 1785. in der Radaker Waldung gefangen genommen, und von dem Oberstlieut. von Kray von II-ten Szeckler-Regiment nach Karlsburg gebracht. Möglich fec. et excud. Norimbg. adica : Nicolae Horia și Ión Closca, capii Romaniloru rebeli, fura prinsu in padurea Radacului la 3. ianuariu 1785, și adusi la Alba-Julia de locotenintele-colonelu Kray din alu duoile regimentu secuescu. b) silhuet'a lui Horia, a lui Crisanu și a lui Closca, editiune originale in 4°, pre care pre langa numele lor, stâ crisu : In Wien zu haben bei Antonius Aloisius Haehnle, Kupferst. c) trei busturi ale lui Horia, tóte trei in editiuni originali in 8° micu : pre doue stâ scrisu : Horia Wallach: Rebelle: éra pre alu treilea : Horza Anführer der Wallachischen Rebellen, welcher den 30. Dez. 1784 in der Radaker Waldung gefangen genommen worden. F. M. Will exc. A. V. adeca : Horia, conducatorulu rebeliloru romani, care fû prinsu in padurea Radacului la 30. decemvre 1784. d) Portretulu lui Horia, pre care stâ scrisu : I. Adam fe. Orden des Hora, (stâ și ordinulu). Hora Anführer der Wallachischen Rebellen, welcher den 30. Dez. 1784 in der Radaker Waldung gefangen genommen worden. e) Portretulu lui Closca, totu editiunea lui Adamu in 8°. Glosca, ein Gehülfe des Rebellen Hora, welcher mit ihm gefangen worden, adeca : Closca unu ajutoru alu rebelului Horia care a fostu prinsu impreuna cu densulu. f) Altu portretu alu lui Closca, totu de Adam. g) Chipu alegoricu alui Horia. I. Percz à Czezow fec. represinta crudimile lui. h) Portretulu lui Horia, Closca și Crisanu, in 4°, dupa

esemplariile ce se afla in biblioteca Bruenthal in Sabiu. Parintele Ioanu V Rusu, demnulu protopopu alu Sabiului, si vechiu amicu alu nostru rogatu, de noi in ver'a trecuta, bine-voì a ne procurá copie esacte, luate prin fotografia, de pe aceste trei portrete. Pe portretulu lui Horia stâ scrisu : Nik. ursz Alias, Hora tumultus rusticani Valachorum in Transilvania a^o 1784 excitati author. adeca : Nicol. Ursu, séu Horia, autorulu rescólei tieraniloru romani din Transilvania la 1784. Pre alu lui Closca : Varg. Ion alias Klosk : Ion Horae primarius capitaneus, adeca Ion Varg. séu Closca, capitanulu primariu alu. lui Horia. Pre alu lui Crisanu : Krisan Dsurds ex kerpenyes tumultus in Transilv. a^o 1784, excitati coripheus tertius, adeca : Giorgiu Crisanu din Carpenisiu, alu treile corifeu alu rascólei din Transilvania de la 1784.

Tóte documintele, precumu si portretele desemnele si tabelele, mai susu atinse le vomu publicá pre rondu. Nu mai pucinu, si câte altele vomu mai primí si descoperí de aci nainte. *)

—*— A. Papiu Ilarianu.

Porturi din Sicilia.

Sub ceriulu azuru de médiadi se estinde frumós'a Sacilia, tiér'a suridietóre ca o gradina infumsetiata de abundantie naturei. Sub clim'a-i blanda domnesce primavéra eterna, in ori ce tempu poti aflá flori ce parfumedia aerulu sanetosu; ma nu numai primavér'a, ci tóte anutempurile odata domnescu in armonia, câ ci pe langa florile incantátóre suridu fruptele cópte, si susu pe muntii 'nalti domnesce iérn'a, ce privesce cu invidia spre dambravele suridietóre de oleandri, olivi, portocali, smochini si citroni, de unde ea e esilata pentru totudéuna.

Capital'a Siciliei *Palermo* se estinde pe marginea marii si e unu punctu insemnatu in viéti'a comerciala. — Dar' nu voimu cu acésta ocasiunea a descrié intrég'a acésta tiéra incunjiurata de valurile marii, ci ne marginimu numai a vi trage atentiunea la ilustratiunea frumós'a din fruntea fóiei nóstre. — Aci vedemu o grupa pittorésca de incantátórele tierence din pregiurulu Palermului, — in portulu lor observâmu o afinitate mare cu portulu tierenelor nóstre; ceea ce pré evidente aréta câ strabunele lor órecandu au fostu de-unu sange si de-

*) Eruditulu domnu autoriu avú bunetate a ni tramite articolulu acesta inainte de a-lu publicá in „Tesaurulu de monuminte istorice“, unde vor esí si scrierile 'amintite aci. Totodata recomandâmu acésta intreprindere de mare folosu atentiunei on. publicu. Pretiulu pe unu anu e 10 fl.

mama si au traitu impreuna, pana candu cu tempulu s'au despartitu, trecandu unele cu eroii romani in Dacia, dar' si din departare tempu indelungatu s'au tienutu legate cu loculu natalu prin suveniru, datine, porturi si limba. . . . Pe langa tierence vedemu barbatiu lor, dintre cari mai alesu pastorulu are tipu romanu. Mai incolo susu pe dealu vedemu unu caruti fara rote, numitu Lettica si portatu de patru catâri, in care siedu doi ensi fatia unulu altuia, inainte pe alu cincele catâru e conducatorulu, ér inde-reptu pe giosu e manatoriulu.

Prinderea aringelor.

(Vedi ilustratiunea de pe pagin'a 53.)

Europa mai alesu e avuta de aringi (Häringe), pe malurile marii de catra média-nópte aceste facu unulu dintre cele mai de frunte articuli de negotietoria; acesti pescuti au fondatu poterea marina a Ollandei si prin acestia si-cas-ciga midiulócele de sustinerea vietiei mai multe popóre. Mai nainte cu unu seculu ollandesii aveau 1200 de nâi, prin cari prindeau vre-o 432 milióne de aringe la anu; anglesii éra de la an. 1811 pana la 1830 prindeau 29—30,000 tonne (o tonna trage 20 de mâji) de aringe. Dupa datele oficióse in tempulu mai de curendu, negotietori'a cu aringe se totu urca. Asia Scoti'a pana candu la an. 1820 prindea 30,000 de tonne, astadi la vre-o 70,000 de ómeni traiescu din acésta negotietoria.

Ca sê nu amintimu mai multe date, si aceste numere dovédescu ponderositatea acestei negotietorie. — Prinderea aringelor se intempla de trei ori pe anu, cea mai mare e in lun'a lui fauru, candu grupele aringelor suntu mai numeróse in tiermurile marii. Inca catra finea lui ianuarie se aduna pescarii pe malulu marii, si ascépta ivirea grupelor de aringe, ceea ce se observésa prin lucirea albastra-argintie, ce se vede asupra apei. Cu acésta ocasiune ici-colé in marginea marii se vede si câte-unu chitu, ceea ce e inca si mai siguru semnu câ au sositu aringele. Atunci padítorii facu semne ca sê vina cei a lalti pescari, carii indata grabescu cu mrejiile pregatite, le arunca in apa si abunaséma le scotu incarcate, luntritiile suntu pline de aringe; atunci le arunca afara pe tiermure, unde le spinteca, sariaza si punu in vase, apoi asia sê tramitu mai departe in lumea mare. Prinderea aringelor tiene vre-o patru septemani. La inceputulu lui martie aringele se retragu de pe fati'a apei atunci apoi si pescarii se ducu si pe malulu marii éra si domnesce tacere, viéti'a de mai 'nainte a peritu pana la alta prindere de aringe.

COTU de BATISTA.

(Brodaria alba.)

Materialulu : Batista fina, bumbacu finu de brodatu.

De óra ce figurele nóstre de lucruri femeiesci publicate in decursulu anului trecut au fostu primite cu multa bucuria din partea stimatelor nóstre cetitóre, la dorintie exprimate din mai multe parti ne grabimu a incepe érasí publicarea unor modele mai frumoése, si cari voru fi demne, ca romancele nóstre sê-si petréca tempulu cu lucrarea lor.

Ne folosimu de acésta ocasiune, spre a respunde la rogârele sosite din mai multe locuri, cá noi pré bucurosu vomu publicá aceste modele ca adause langa fóia, adeca in suplimente, indata ce nrulu prenumerantelor nóstre se va urcá la ácelu gradu, ca sê potemu acoperi spelele de lipsa.

Figur'a ce o publicámu in nrulu acesta infatísiédia unu cotu de batista (zebkendö, Handtuch). Lucrulu ce-lu veti sacrificá la lucrarea acestui modelu, va fi resplatitu de ajunsu, prin eleganti'a si frumseti'a brodariei finite.

Gasimu de prisosu a mai da instructiune la brodarea acestei figure; frumoésele nóstre invetiata cu astfelu de lucrâri vor scí de sine cum trebuie sê o esecutedie mai frumosu si mai elegantu, — deci nu vomu ocupá locul pretiosu cu descrierea acestei esecutâri.

Fet'a capitanului.

Novela rusésca de **Puskin**.

(Urmare.)

In astfelu de cuibu dara trebuie sê-mi petrecu eu teneretiile! Eram impresoratu de intristare. Me intorseiu de la ferésta si m'am culcatu fara ca sê cinezu, cu tôte câ Saveljiciu se vaitá crancenu si totu eschiamá cu ingrigire: „Dómne Ddieulu meu! apoi nemicu nu vré sê manance! ce va díce dóm'n'a daca se va bolnaví copilulu?“ — Manedî neci nu m'am fost imbracatu, candu si intrá unu teneru, de statura 'nalta, raritate de urítu, inse oficeru cu o privire fórte plina de viétia.

— Me pardonéza — díse oficerulu frantiozesce — câ fara neci o introducere am venitu sê facu cunoscentia cu dta. Eri am audítu, câ ai sositu; dorulu de a vedé o fatia omenésca, m'a indemnatu, nu poteam resista. Dar vei scii dta, numai sê fii câtu-va aici!

Am gâcitu, câ asta e acelu oficeru pre care din caus'a duelului l'au tramisu aci. Indata facurâmu cunoscentia mai d' aprópe. Schwabrin nu erá omu nebunu. Vorbirea-i erá spirituósa si atragátore. Cu multa jovialitate mi descrisa famili'a comandantelui, cei din apropiarea sa si loculu unde me aruncá sórtea. Rideam din tóta anim'a; atunci intrá chiaru acelu invalidu care-si carpiá uniform'a in antisiambr'a comandantelui si adusa de la dóm'n'a Vasilissa Jegorowna invitare la mésa pe prandiu. Schwabrin se 'mbiá sê me conduca. Cand ne apropiarâmu catra cas'a comandantelui, vediarâmu pe unu terenu liberu vr' o dóuedieci de invalidi cu chica lunga. Toti stateau in ordu de frunte. Inaintea lor comandantele, unu omu poterosu, de statura nalta cu caciula motiata si in caputu de lana. Cum ne vediu, veni inaintea nóstra, indreptá câteva cuvinte amicabile catra mine, apoi éra continuá comand'a. Si noi steterâmu sê ne uitâmu la manevru, elu inse ne rogá sê intrâmu numai la Vasilissa Jegorowna, elu inca numaidecátu va veni. „Nu-e aici nemicu de vediu!“ mai aduse in fine.

Vasilissa Jegorowna ne cuprinse simplu si cu afabilitate; me cuprinse asia ca si candu cine scie de candu m'ar fi cunoscutu. Invalidulu si Palassa servitóreá intinsera més'a.

— Nu sciu cum de s'a adencitu Ivanu alu meu asia tare in comanda! díse dóm'n'a comandantelui. Palassa aid' du-te si-lu chiama sê prandímu. Unde-e Marica?

Acu intrá o fetitia ca de siesesprediece ani; cu fatia rumena si përu negrú frumosu netedítu pe dupa urechi. La prim'a vedere nu-mi pré placea de ea. — Schwabrin mi-a descrisu pre Marica ca pre o creatiune de totu simpla. Ea se puse intr' unu coltiu si incepú sê cóse. Intr' aceste adusera si zam'a de curechi. Si vedindu capitanés'a câ nu mai vine barbatulu ei, tramise

de nou servitóreá sê-lu chieme. — Apoi si veni indata capitanulu impreuna cu betranulu orbu d' unu ochiu.

— Dar' ce-o sê fia asta, tu scii bine câ mancarea sta pe mésa si totu ascepti sê te chiamu?

— Apoi vedi draga mea, respunse capitanulu, m'am fostu adúncitu in servitiu si am invetiatu pre iubitiu mei soldati.

— Dar' taci cu invetiatur'a ta, nu te pré falí, intrerupse capitanés'a, câ-ci dieu aia merge numai éc' asia. Si tu nu scii mai multu decátu iubitiu tei soldati. Mai bine sê fii sieditu a casa frumosu si sê te rogi lui Ddieu. Dar' — iubitorilor óspeti me rogu pofiti si ocupati locu!

Ne asiediarem. Capitanés'a nu mai tacea, ci ne-interruptedu me impresorá cu intrebári: câ cine suntu parintii mei, cum îi chiama, unde sunt si au bunuri mari? Cum i spuseiu câ tatalu meu, are trei sute de clacasi, indata eschiamá: vai! ce domnu mare, asia-e dieu daca esti domnu; vedi noi n'avemu numai pre Palassa servitóreá, pe-altulu nimene; — dar' multiamita Domnului câ-ci si-asia traimu. Numai aceea me intristédia, câ Marica e féta mare — si-apoi cu ce s'o maritâmu? . . . Bine-a fi de va capeté vr' unu omu de óre ce tréba, intr' altu chipu póte totu asceptá si va remané féta betrana.

Me uitaiu la Maria, ea rosí si ochii i-se inroara de lacrimi. Asta me intristá si voiam sê indreptu vorbirea spre altu objectu.

— Am audítu — díseiu destulu de neghiobesce — câ baschirii voiescu sê ieie fortaréti'a cu asaltu.

— De la cine ai audítu, dragulu meu! eschiamá capitanulu.

— In Orenburg mi-au povestitu! respunseiu.

— E numai o nebunia! — respunse comandantele. La noi demultu e pace si linisce. Baschirilor li-am astupatu gurile, chirgizilor inca li-am datu lectiune destulu de buna. Spre norocire, ei nu se mai potu rescolá, dar' daca ar si avé curagiu sê probeze, sciu dieu câ asia i-am loví in capu, câ diece ani nu s'ar mai scolá.

— Si domniata — díseiu intorcandu-me catra capitanés'a nu te temi de felu, nu ve temeti sê locuiti in o fortarétiá espusa atâtor pericle?

— Acuma ne-am dedatu, respunse ea. Inainte cu 20 de ani, cand ne strapusera aci, ne temeam de paganii acestia. Numai daca li vedeam cusim'a lunga, tóta tremuram, acuma inse neci nu me scolu daca se ivescu pe langa fortarétiá.

— Dóm'n'a Vasilissa Jegorowna e o femeia fórte eroica, observá Schwabrin cu seriozitate. Domnulu capitanu inca póte marturisi.

— Da, credu dieu io, díse capitanulu, ea nu e fricósa ca alte femei.

— Si dsiór'a Marica inca e asia curagiósa?

— Câ óre curagiósa-e? respunse capitanés'a dieu ea numai curagiósa nu e, chiaru si pana 'n diu'a de-adi

nu p \acute{o} te aud \acute{i} unu tresnetu de pusca fara ca s \acute{e} nu tremure. Si mai nainte de doi ani candu la diu'a nascerei mele Ivanu a slobod \acute{i} tu unu tunu, porumbic'a mea mai c \acute{a} n'a moritu de fr \acute{i} ca. De-atunci apoi neci n'au mai datu cu tunulu.

Ne scolaremu de la m \acute{e} sa, luaremu s \acute{e} r'a buna, si s \acute{e} r'a am petrecutu-o la Schwabrin.

III.

D u e l u l u.

Trecura c \acute{a} te-va septemani si eu me dedaiu in fortar \acute{e} t \acute{i} a Belogorscului. In cas'a comandantelui tot \acute{d} euna eram bineprimitu. Ac \acute{e} sta familia onesta intr'adeveru er \acute{a} demna de t \acute{o} ta stim'a. Ivanu din copilu de soldatu ordinariu ajunse oficeru, er \acute{a} fara sciint \acute{i} e, inse cu anima buna si voiosu. C \acute{a} rm'a er \acute{a} a sociei sale, ceea ce se nimer \acute{i} a cu natur'a nepas \acute{e} t \acute{o} re a barbatului. Ea avea grigia de casa precumu si de sustienerea ordinei in fortar \acute{e} t \acute{i} a. Marica inca s'a mai dedatu cu mine si nu er \acute{a} asia sfiti \acute{o} sa ca mai nainte. Facuii cunoscentia mai d'ap \acute{r} ope cu dens'a, si aflaiu c \acute{a} e f \acute{e} ta buna si intiel \acute{e} pta. Pe nesciute me alippiu catra ac \acute{e} sta familia, cu t \acute{o} te c \acute{a} Schwabrin adeseori se nisui \acute{a} a ne despart \acute{i} , scornindu mai multe minciuni despre d \acute{o} mn'a Vasilissa Jegorowna.

Curendu fuseiu aenumitu de oficeru si me dedaiu cu servitiulu. In fericit'a fortar \acute{e} t \acute{i} a a n \acute{o} stra nu erau neci parade, neci reviste. Adeveru c \acute{a} domnulu capit \acute{a} nu eserci \acute{a} soldatii dupa metodulu seu, dar' pe langa totu zelulu nemarginitu, nu pot \acute{u} bag \acute{a} soldatilor in capu at \acute{a} ta sciint \acute{i} a, ca s \acute{e} scie curatu care-e : dr \acute{e} pt'a s \acute{e} u stang'a. Schwabrin avea c \acute{a} teva carti frantiodiesci, incepuu s \acute{e} cetescu, si mi-am cascigatu c \acute{a} teva idee frum \acute{o} se, cari mi sternira inclinatiunea spre literatura.

In \acute{o} rele de deman \acute{e} t \acute{i} a cetiam, traduccam si c \acute{a} teodata faceam si versuri. Mai in t \acute{o} te d \acute{i} lele eram la prandiu in cas'a comandantelui si partea mai mare a d \acute{i} lei o petreceam la elu. Ac \acute{i} facuii cunoscentia cu popa Geranim si soci'a sa Aculina Pamphilowna, carea in totu pregiurulu acela er \acute{a} cea mai gurateca. — Cu Schwabrin inca conveniam, dar' societatea lui mi er \acute{a} neplacuta, de \acute{o} rece nu poteam sufer \acute{i} sarcasmele sale facute asupra acestei familie si mai alesu asupra Mariei, cu altii nu m'am cunoscutu dar' neci c \acute{a} am doritu s \acute{e} convinu cu altii.

Intr' aceste domni \acute{a} o pace ne \acute{i} nterupta si numai din intemplantare se iv \acute{i} o c \acute{e} rta. — D \acute{i} seiu mai susu c \acute{a} faceam versuri, dintre carii unele fusera laudate de unu redactoru, si odata si eu ca alti poeti am descriu o poesia a mea s \acute{e} o cetescu lui Schwabrin, — cu scopu ca cerendu opiniunea lui s \acute{e} mi-o laude. Scoseiu dar' poesi'a si incepuu a ceti :

Pre frum \acute{o} s'a mea Marica,
S \acute{e} o 'ncungiuru asiu dor \acute{i} ,
C \acute{a} -ci departe de ispita,
Jugulu meu s'ar nimic \acute{i} .

Dar' a ochilor sag \acute{e} ta

Ani'a mi-a nimeritu,
Pacea mea e conturbata,
Bietu-mi sufletu e robitu.

De-ai ved \acute{i} utu a mea 'ntristare,
Fia-ti mila d' alu meu chinu;
Vedi c \acute{a} sinu-mi arde tare,
Si sub jugulu teu suspinu!

— Cum ti place? intrebaiu pre Schwabrin, asceptandu laud'a, ca unu tribut \acute{u} ce la t \acute{o} ta intemplantarea mi compete; elu inse ca tot \acute{d} euna judecatoru aspru, spre celu mai mare necasu alu meu, d \acute{i} sa c \acute{a} e f \acute{o} rte rea, mai adaugandu, c \acute{a} astfelu de versuri ciopli \acute{a} si dascalulu seu, chiaru se si aduce aminte, c \acute{a} densulu inca astfelu de ridiculosu si-descri \acute{a} am \acute{o} rea. — Apoi smanc \acute{i} carticic'a diu mana-mi si cetindu versurile mele, se petrecea batjocorindu-le. Eu me maniai \acute{u} si d \acute{i} seiu c \acute{a} neci cand nu i voiu cet \acute{i} vr'o poesia. Elu rise, si batea jocu de mine, apoi intreb \acute{a} c \acute{a} : intr' altu chipu cine p \acute{o} te fi Marica aceea, d \acute{o} ra nu f \acute{e} t'a capit \acute{a} nului?!

— Ce-ti pasa? — reflectaiu eu. — Ori ea, ori alta. N'am lipsa neci de opiniunea —, neci de incuragiarea ta!

— Oh \acute{o} ! ambitiosule poetasiu si amoresu tacutu, continu \acute{a} Schwabrin totu mai tare iritandu-me. Acuma primesce svatulu meu si s \acute{e} scii, c \acute{a} daca vr \acute{e} i ca frum \acute{o} s'a ta Marica s \acute{e} te cercetedie in de s \acute{e} ra, apoi in locu de versuri verdi, mai bine d \acute{a} -i — o parec \acute{i} u de cereci!

Me indignaiu de at \acute{a} ta neobrasnicia, elu inse ridea ca unu demonu si d \acute{i} se c \acute{a} din esperintia vorbesce.

— Minti, ticalosule! — strigaiu cu furia. Schwabrin schimb \acute{a} fetie si apucandu-me de mana, d \acute{i} se c \acute{a} trebuie s \acute{e} -i dau satisfactiune.

— Bine, cand poftesci? strigaiu cu bucuria, c \acute{a} -ci asiu fi voitu totu s \acute{e} -lu rupu. Indata alergaiu la Ivanu Ignaticiu, pre care lu provocaiu s \acute{e} -mi fia secundante la duelu. — Elu se uita cu ochiulu seu siodu la mine, si cum intielese c \acute{a} a duel \acute{a} insemn \acute{e} t \acute{i} a a ne bate pe m \acute{o} rte, se inspaimant \acute{a} , lui nu-i pareareu de Schwabrin. ci se temea de urmarile acestei crime, cine va fi caus'a reului; dar' intr' altu chipu nu afl \acute{a} de lipsa ca si elu s \acute{e} fia martore la o bataia de m \acute{o} rte, — a ved \acute{i} utu elu destule batai cand s'a luptatu contra svedilor si turcilor. Indesiertu me nisuiam s \acute{e} -lu capacitediu, nu voi s \acute{e} intiel \acute{e} ga regulele de duelu in privint \acute{i} a secundantilor, ma se dechiar \acute{a} c \acute{a} va face aretare la capit \acute{a} nulu ca s \acute{e} ieie mesuri spre impedecarea reului. Ac \acute{u} me inspaimantaiu eu si am intrebuintiatu t \acute{o} ta oratori'a mea, ca s \acute{e} -lu potu induplic \acute{a} s \acute{e} nu faca aretare, ceea ce in fine mi-a si promis \acute{u} . Si dede cuventulu seu de on \acute{o} re, si eu me departaiu liniscitu.

S \acute{e} r'a am petrecut'o dupa datina la capit \acute{a} nulu. Voiam s \acute{e} me aretu voiosu si nepas \acute{e} t \acute{o} riu ca s \acute{e} nu obervedie ceva, dar' sentiam c \acute{a} sum f \acute{o} rte iritatu. Marica acum mi pare \acute{a} c \acute{a} -e mai frum \acute{o} sa si cugetulu c \acute{a} —

acuma o vedu ultim'a óra, me facú distrasu. Schwabrin inca erá de fatia. Lu chiamain la o parte si i-am povestitu convorbirea mea cu Ivanu Ignaticiu. „N'am lipsa de secundante !⁶ reflectà elu. Apoi ne 'ntieleserâmu ca sê duelâmu langa claiete de fenu din marginea fortaretiei, demanêti'a la siepte óre sê convenimu. Atâtu de amicabila pareá vorbirea nóstra, câ Ivanu mai câ se topiá de bucuria. „Bine, bine, eschiamà elu, mai bine între cei rei pace, decâtu între cei buni bataia, câ-ci de si nu face onóre, dar' e sanetósa.“

— Ce, ce 'nsemnédia aia ? întrebà capitanés'a carea aruncá carti langa cuptoriu.

Ivanu veni in perplesitate, Schwabrin inse grabi a-lu scóte dicandu, câ : Ivanu se bucura pentru câ ne-am impacatu.

— Cu cine te-ai certatu dta ?

— Am avutu óre-care frecare infocata cu Petru Andreiciu. (Va urmá.)

Opulu unui june pictoru romanu.

Iertatî-me, stimatelor cetitóre, ca cu ocaziunea acésta, in locu de a vi enará intemplâriile mai insemnate ale dñiei, sê vi vorbescu puñtelu despre unu tablou frumosu, compusu de penelulu artisticu alu junelui nostru pictoru d. *Nicolau Popescu*, carele acuma prin *marinimosulu* ajutoriu alu Ilustrei familie de *Mocioni* si-continua studiile sale artistice in cetatea eterna, la Roma.

Acestu tablou maretiu e compusu din poesi'a laureatului nostru poetu *Andrieu Muresianu* : „Destepta-te Romane!“ Scen'a depinsa infatîsiédia strof'a : „Preoti cu crucea 'n frunte, câ-ci óstea e crestina!“ In frunte artistulu nostru zugravi pre Escelintiele Lor Archiereii nostri, de la a carora intielepta conducere intru adeveru depinde fericirea natiunei nóstre, dandu mana unulu altuia si ca cum unulu ar esprime cuvintele : „Dar noi patrungi la sufletu de sant'a libertate, jurâmu câ vomu da mana sê fimu purure frati!“ — ér celalaltu par câ ar dice : „O mama veduvita de la Mihaiu celu Mare, pretinde de la fiii-si adi mana d'ajutoriu.“

De la densii in stang'a se vede unu barbatu, carele redicand o mana in susu represinta pre poetulu, carele a dñsu : „Romani din patru anghiuiri acum séu neci odata, uniti-ve in cugetu, uniti-ve 'n sentîri!“ Langa poetulu natiunei o alta figura represinta pre Janculu. Apoi diarimu pre doi preoti de ambe confesiunile, cari disputandu-se, unulu dintr' ensii aretandu cu man'a pre femeia juna carea ingenunchie inaintea lor, par câ dice :

De adi libertatea si amórea fratiésca
In peptulu natiunei romane vor fi,
In câtu stranepotii sciindu s'o marésca,
Prin faptele sale eternu va 'nflori.

Femeia cea tenera represinta natiunea romana, carea vedindu actulu ce-i stâ inainte, plina de bucuria, ingenunchie spre a da lauda lui Ddieu. Langa dens'a e o femeia betrana, carea areta cu o mana in josu, unde e lup'a cu Remu si Romulu, acea femeia represinta trecutul, care sémena a dice presintelui, cumca din acelu momentu binecuventarea lui Ddieu va fi peste natiunea romana. De unde se si vede unu angeru pogorindu-se si aducandu-i cunun'a si semnulu invingerei. Dupa acele femei se vede unu june romanu, carele sémena a desbracá pre femeia tenera de vestimentulu negru ce-lu portase pana in acelu momentu, ér unu altu barbatu mai inaintatu in etate i aduce unu altu vestmentu rosiiu, in semnu de bucuria.

In drépt'a Archiereilor artistulu nostru va representá pre barbatii cei mai renumiti ai natiunei nóstre. Inaintea acestora stâ unu copilasiiu cu mama-sa si o féta romana, carea tiene intr' o mana globulu si esplica copilului insemnetatea cea grandiósa acestui momentu gloriosu.

Genialulu autoriu alu tabloului, aducandu-si a minte de Sant'a Scriptura unde se dice, câ : „Unde sunt doi séu trei intru numele meu adunati, acolo voiui fi si eu in midiloculu lor“ de a supra figurelor insirate desemná pre Tat'a si pre Fiulu, si Acesta par câ ar dice catra Tat'a : „Parinte Sante, binecuventa poporulu teu!“ Ér Parintele îi bineventa si tramite Spiritulu Santu care luminédia pre capii beserieei nóstre si prin densii totu poporulu. Prin radiele ce vinu de susu, se vede Bunavestirea, carea vestestesce in tote anghiuirile locuite de romani : „Destépta-te Romane din somnulu celu de mórte!“

Tota scen'a se petrece inaintea altariului si din amendoue partile se vedu esîndu de la altariu preoti si prunci imbracati serbatoresce, dupa cuvintele :

Marétia-e serbarea, cand fratii d' unu sange,
Se léga între sine prin viu juramentu,
A nu lasá prada, si neci a se 'nfrange
Marirea strabuna si dreptulu cuventu !

Tabloulu despre care vorbiramu aci nu e inca gata. Junele artistu numai lu-schitià, si fotografandu schitiarea, o tramise la bravulu barbatu alu natiunei nóstre M. D. *Vincentiu Babesiu*, carele binevoi a ni o comunicá impreuna cu epistol'a esplicatóre a autoriului, din care estraseramu tóte cele de susu. D. Popescu in epistol'a amintita róga pre toti Romanii, ca avendu cineva ce-va observatiune in privinti'a esecutârii acestui tablou, sê-i-le comunice. Intr' unulu din numerii urmatori vomu publicá si portretulu acestui june pictoru romanu, carele cu tempulu va sê devina o celebritate artistica.

Josifu Vulcanu.

Ce e nou ?

* * (*In cas'a reprezentantilor*) s'au finitu desbaterile a supra adresei. Intre alte discusiuni interesante, deputatii serbi incinsera o disputa, pofindu ca in adresa in locu de espresiunea „natiunea magiara“ se se puna „tiér'a.“ Dintre deputatii romani trei insi vorbira in treb'a acésta, doi anume DD. Gozdsu si Sig. Pop pentru „natiunea magiara“ ér D. Vladu pentru „tiéra.“ In fine amandamentulu cadiu si remase, precum a fostu, adeca „natiunea magiara“. In cestiunea uniunei Ardealului D. dr. Hodosiu facu unu amandamentu, motivandu-si parerea prin o vorbire frumósa, dar afara de D. Sig. Borlea in tóta cas'a nime nu l'a aperatu, ma neci n'a votatu pentru amandamentulu dsale.

* * (*Cas'a magnatilor*) a compusu o adresa separata, carea in siedinti'a din Joi'a trecuta fu primita unanimu. In comisiunea insarcinata cu predarea acestei adrese Maj, Sale, fu alesu si Escel. Sa Andreiu bar. de Siaguna, carele in dílele trecute sosí la Pesta, spre a-si ocupa locul in cas'a magnatilor.

* * (*Scire trista.*) Din epistol'a corespundintelui nostru de la Brasiovu cu adanca intristare si temere intielegemu, cá binemeritatu barbatu dlu Georgiu Baritiu e inca reu morbosu. Ddiu se-i protege viet'i a scumpa, in favórea familiei si natiunei sale!

* * (*Homer inca a dormitu cate odata.*) asiá dara iertati si bietului corectoru alu „Familiei“ — (carele e cu multu mai micu omu decâtu Homer) — daca dorme si elu câte odata, mai alesu cand revisiunea se face nóptea tardíu, ca si la nrulu trecutu. Din acestu motivu sperámu, cá-lu veti scusa cumca in nrulu trecutu pe pagin'a si pe colon'a cea de pe urma in inceperea cea d'antáia in locu de „joculu“ s'a tiparitu „foculu“. In interesulu liniscei publice ne tienuramu detori a corege acésta gresiéla, ca nu cumva cine-va se cugete cá cu ocasiunea balului tenerimei romane din Pesta s'a escatu atare focu; daca inse totusi s'a escatu focu, apoi acela a fostu numai in unele — anime amoróse.

* * (*Tenerimea romana din Pesta*) salutá in corpore pre Esc. Sa Andreiu bar. de Siaguna, esprimandu-si stim'a pentru acestu barbatu renumitu alu natiunei nóstre, Esc. Sa fi primí cu multa afabilitate. — Er alalta eri tenerimea romana, cu ocasiunea dílei onomastice a dlui Vladu, gratulá cu viua bucuria pre acestu zelosu aperatoriu alu „natiunei“ nóstre.

* * (*Unu telegramu de la Bucuresci*) cu datulu 23. fauru ni anuntia, cá in nóptea de 22. fauru principele *Cusa fu fortiatu se abdica.* Se constitui unu guvernul interimalu, alu caruia membri sunt generalulu Golescu, colonelulu Haralambi si Lazaru Catargiu. Militi'a consentiesce. Versare de sange nu se facu. Liniscea si ordinea nu fu intrerupta nicairi. In poporu e bucuria. Cusa e prinsu, precum si Beldimanu, Marghilomanu si Liebrecht.

* * (*In deputatiunea*) casei reprezentantilor insarcinata cu predarea adresei la Maj. Sa fura alesi prin tragerea sortilor si DD. Dr. Iosifu Hodosiu si Georgiu Mocioni. Acestu din urma inse fiind morbosu, se alese altulu.

Literatura si arte.

* * (*„Revist'a Dunarei“*) despre a careia aparare amintiramu intr' unulu din numerii trecuti, se sugrumá prin unu decretu guvernialu.

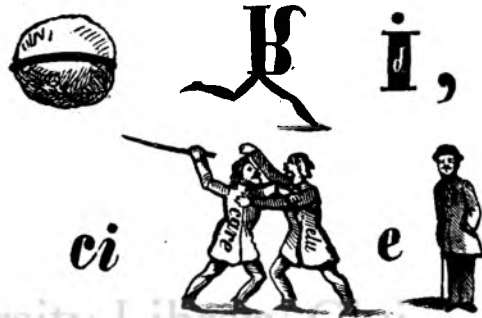
* * (*„Sentinela“*) asisdere diuariu romanescu in Romani'a libera, se . . . etc. ca mai susu.

* * (*„Carte de cetire.“*) Dlu Zacharia Boiu a scosu de sub tipariu o carte de cetire, acomodata cu multa diligintia pentru scólele poporale. Pretiulu 40 cr.

* * (*Dlu I. C. Fundescu*) poetu ténuru in Romania a datu sub tipariu unu romanu originalu sub titlulu : „Margareta séu lupt'a intre doue femei cadiute“ si „Basme si poesii poporale“ adunate de densulu, cu o prefacia de d. B. P. Hajdeu.

REBUS.

De Laurentiu Popu.

Deslegarea gáciturei numerice din nr. 3 :

„STEFANU CELU MARE.“

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele : Teresia Jianu n. Vasileviciu, Otilia I. Popoviciu, Victoria I. Popoviciu, Maria Ciaclani, Emilia Cadariu, Paulina Miculescu, Rosanda Fizesianu, Emilia Fizesianu, si de la domnii Ioane Corhanu, Demetr. Muresianu, Demetriu Lacatusiu, V. Morliciu, B. Stefanu Popoviciu, Antoniu Millian.

POST'A REDACTIUNEI.

X. Y. Novel'a „Unu binefacatoriu necunoscutu“, dorere ! nu-se póte intrebuintá !

Alfiosiu. Asemene gacitura s'a publicatu acuma in anulu trecutu.

Clusiu. Asisdere.

Iasi. Ar fi mai cu cale a publicá poesii'a acésta intr' o foia de acolo, — poesii si insciintari despre viet'i a sociata d'acolo vomu primí cu bucuria.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1866. prin Alesandru Kocsi (in tipografi'a lui Erkövi, Galgóczy si Kocsi.) Piat'i'a de pesci Nr. 9.

Cu esemplare complete mai potemu inca sierbi.